

Musse & Helium

LÆRERVEILEDNING

BOK 10: UNIVERSETS FIRE ELEMENTER

CAMILLA BRINCK

LÆRERVEILEDNING AV MALIN WEDSBERG

CAPPELEN DAMM

FRA CAMILLA

Jeg har en drøm om å skape en bedre verden. En verden der vi mennesker bryr oss mer om hverandre. En verden der vi verdsetter handlinger og egenskaper som hjelpsomhet, respekt, godhet, generøsitet, forståelse for hverandre, og hverdagsmot. Hverdagsmot er kanskje et litt vanskelig ord, men det handler om å våge å stå opp for det man tror på og å stå opp for andre – for eksempel å si fra hvis noen blir mobbet. For meg danner dette fundamentet hos et godt menneske.

Hvis vi anstrenger oss for å være gode mennesker hver dag, kommer verden til å bli et bedre og vakrere sted, med mer kjærlighet.

Det fine er at du og jeg kan være med på å påvirke, ved selv å være et så godt menneske som mulig. Det betyr ikke at du skal slå knute på deg selv for å gjøre andre fornøyde, men at når du selv har det bra, kan du også hjelpe andre.

Og av og til, når du har det dårlig, kan det faktisk kjennes godt å slippe fokuset på dine egne problemer en stund, og isteden være en støtte for andre. Når du hjelper noen, får du kjærlighet og styrke tilbake.

Musse og Helium jobber hver dag med å forsøke å være de beste musene de kan. Noen ganger går det bra, andre ganger mindre bra, akkurat som for oss mennesker.

Det handler ikke om å være perfekt, det handler om å gjøre så godt man kan.

Nå til en hemmelighet. Denne boka inneholder mange hemmelige og gode budskap, der du som leser kan fundere på hva du synes er rett og galt, kjenne etter hva du føler og tenke på hva du ville ha gjort i ulike situasjoner. Samtidig som du blir dratt inn i en magisk og spennende eventyrverden, kommer du altså, uten engang å tenke over det, til å lære deg ting om selvfølelse, mot, hjelpsomhet, kreativitet og om å stole på magefølelsen din – bare for å nevne noe.

Musse og Helium vil deg alt vel og deler mer enn gjerne sine egne feil og tanker med deg, slik at du kan få lære av dem. En av de viktigste tingene de har lært seg og som de vil at du skal ta med deg, er: Om du har det vanskelig, snakk med noen om det! Da kjennes det bedre, og det finnes hjelp å få. Sammen er vi sterke, og du er fantastisk. Husk alltid det!

Camilla Lind

INNLEDNING

Begynn med å repetere kort hva som hendte i bok nr. 9: *Den låste portalen*.

Musse og Heliums søken etter foreldrene sine fortsetter, og de må finne de siste to elementene for å kunne redde universet fra å gå under. Da vi sist forlot de små musene, hadde de, sammen med Det levende kartet, akkurat lyktes i å ta seg inn i Dragenes rike. Der kom det to gigantiske vesener flyvende og landet rett foran dem. Musse og Helium trodde deres siste time var kommet ...

TILBAKEBLIKK

Repetere hva som skjedde i de tidligere bøkene, *Mysteriet med hullet i veggen*, *Jakten på gullosten*, *Eventyret i Lindirizia*, *I duejegerens grep*, *Den siste kampen*, *Den hemmelighetsfulle verden*, *En uventet vending* og *Oppdrag på dypt vann*.

Musse og Helium er to musesøsken som bor hjemme hos mennesket Camilla. En dag fant musene et hull i veggen som ledet dem til Dyreriket. Der fikk Musse og Helium vite at de egentlig er prins og prinsesse, og at foreldrene deres er kongen og dronningen, som har forsvunnet på mystisk vis. Oppdraget til Musse og Helium var å redde innbyggerne i Dyreriket fra de onde duejegerne. For å lykkes med det måtte de finne gullosten. Letingen etter Musse og Heliums foreldre fortsatte og tok de små musene til nye verdener.

I *Universets fire elementer* begynner tiden å renne ut. Den ondskapsfulle Borrdorf nærmer seg, og snart må musene stå opp mot den sterkeste fienden de noen gang har møtt! En storslagen finale der alt blir satt på spissen.

TEMA

Fortellingen består ikke bare av spennende eventyr og mystikk, men tar også opp temaer som vennskap, godhet/ondskap, nysgjerrighet, rett og galt, selvtillit, det å våge å gå sin egen vei og å gjøre det man tror på, samt det å gjøre en forskjell.

PERSONGALLERI

Bøkene om Musse og Helium inneholder mange ulike karakterer. For å gjøre det lettere for leseren, er de fleste karakterene beskrevet med tekst og bilder i starten av boken.

Nedenfor finner du en oversikt over de øvrige karakterene som dukker opp i *Universets fire elementer*.

Babbelina	En sammenleggbar bladprater
Borrdorf	Den slemmeste av alle, samt lederen til de onde åndene. Vil stenge hele universet ved hjelp av de fire elementene
Bulldoser	En mektig bille som eier øya IBUZA. Han har mange spioner og infiltratører
De onde åndene	Onde og mystiske ånder som har Borrdorf som leder.
Det levende kartet	En magisk kartbok som kan kommunisere ved å vise sider med tekst og bilder
Dragoteka	Dragotekar i dragenes bibliotek
Dragevinge	Dragenes dyktigste flyver, som dessuten er veldig klok
Dusty	Hybelkanin hjemme hos Camilla
Puffy	Hybelkanin hjemme hos Camilla
Duejegerne	Dyrerikets onde fiender, ledet av Fjærspiss
Gulløye	Dragekattenes dronning, og Sigges mamma
Spindlagus	En klok edderkopp som hjelper Musse og Helium

BILDESPILL

Last ned bildespillet med alle bilder i PDF-format til høytlesning av boka eller lydboka på [Musse & Helium 10: Universets fire elementer | Cappelen Damm](#)

LYDBOK

Musse og Helium som lydbok

Universets fire elementer finnes også som lydbok. Dermed kan man jobbe med Musse og Helium på mange forskjellige måter, for eksempel:

- Begynn med å lytte til lydboka. Elevene får selv bruke fantasien og se for seg hvordan alle figurene og miljøene ser ut. Visualiser – mal, tegn, skap og fortell hverandre hvordan det ser ut for deres indre øye. Snakk om hvor spennende det er at man ser ulike bilder og tolker historier på forskjellige måter. Etterpå kan det være interessant å se på bildene i den trykte boka og sammenligne dem med elevenes versjoner, for her får de enda en tolkning å forholde seg til: illustratørens.
- Lytt til lydboka samtidig som dere kikker på bildene i den trykte boka eller i en lysbildefremvisning.
- Begynn med å lese boka. Deretter går det an å ta det et steg videre ved å la lydboka være grunnlaget for en dramatisering. La elevene skrive ned replikkene og så bytte på å spille de ulike rollene. Hvordan høres de små musene ut når elevene tolker dem? Legg til egne lydeffekter. Husk – her er det ikke noe rett eller galt.

NORSK

Leseforståelse

- I denne lærerveiledningen får du tips til hvordan du kan jobbe med elevene og til ulike leseforståelsesstrategier, samt råd til hva dere kan gjøre før, under og etter lesningen.
- Dere kan også arbeide med leseforståelse gjennom oppgaven «billedlige uttrykk», samt diskutere og samtale rundt alle leseforståelsesspørsmålene som er koplet til kapitlene.

Ordkunnskap

- Til hvert kapittel finnes en liste over vanskelige ord og uttrykk. Disse kan dere gå gjennom enten før lesningen eller under lesningen, ettersom visse ord er lettere å forklare når de står i kontekst.

LESEFORSTÅELSE

Eksempler på leseforståelsesstrategier kan være å prøve å forutsi handlingen, slå opp nye ord og uttrykk, stille spørsmål til teksten, finne ut av noe som er uklart, og oppsummere innholdet. Men husk at det er innholdet i teksten som er det viktige, ikke selve strategien. Det er tekstens innhold dere skal konsentrere dere om.

Tekstkoplinger er også en utviklende arbeidsmåte for å gjøre teksten tydelig for elevene. Når man leser, stopper man da opp og sammenligner teksten med for eksempel andre lignende tekster (tekst til tekst-kopling), med egne erfaringer (tekst til meg-kopling) eller med verden utenfor (tekst til verden-kopling).

Det er du som pedagog som introduserer og modellerer. Et eksempel på modellering er at du «tenker høyt» og forteller elevene hva du tenker og føler mens dere leser en tekst. Du som lærer og klassen skal ha en samtale om innholdet. Tekstsamtalen skal være strukturert og tydelig, og alle skal kunne delta på sitt nivå. Les høyt og les i par – diskuter og reflekter sammen! Det er umulig å overdrive hvor viktig det er med felles lesing og høytlesing. Gjennom de felles leseopplevelsene får elevene verktøy som de kan ta i bruk når de leser på egen hånd.

Alle øvelsene i denne veiledningen deles inn i hva man gjør før, under og etter lesingen.

Spørsmålene til leseforståelse er delt inn på følgende måte:

- **På linjene** – svaret står i teksten.
- **Mellom linjene** – her handler det om å finne ut av svaret selv og lese «mellom linjene».
- **Forbi linjene** – her skal man selv tenke videre og reflektere over teksten.

Leseforståelsesøvelser finner du under hvert kapittel.

FØR LESINGEN

- Se på bokas omslag sammen. Se på bildene og les tittelen. Hva tror dere at boka kommer til å handle om? Be elevene om å begrunne svarene sine, for eksempel gjennom å modellere og begrunne hvorfor du tenker det du tenker, eller ved å stille spørsmål som «Hvorfor tror du det?» og «Hva mener du?».
- På omslaget står det et navn: Camilla Brinck. Hvorfor står det navnet der? Hvem er hun?
- Repeter (eller sammenfatt, hvis dere ikke har lest de foregående bøkene) hva som skjedde i *Den låste portalen*. (Se ovenfor, under overskriften «Innledning»)
- Forbered lesingen av hvert kapittel ved å gå gjennom vanskelige ord og uttrykk – se nedenfor under hver tittel. Men vær også oppmerksom på at noen ord er lettest å forklare når de står i riktig sammenheng. Disse kan det være bedre å ta opp under lesingen.

UNDER LESNINGEN

Gjør tekstkoplinger. Ved høytlesing kan du stoppe opp der det passer, og gjøre koplinger til:

- Andre tekster: Minner dette oss om noe annet vi har lest? Fortellinger med dyr som kan snakke, eller dyr og mennesker som er venner, og historier der figurene besøker andre verdener.
- Elevenes egne erfaringer: Venner, relasjoner, likt/ulikt, fantasier, tro på seg selv, bekymringstanker.
- Verden utenfor: Ondt/godt, moral og etikk

Hvis barna leser på egen hånd, arbeid på samme måte og diskuter for eksempel etter hvert kapittel, eller etter en del av kapittelet som dere har bestemt dere for på forhånd.

- Be elevene stoppe opp i lesningen hvis det er noe de ikke forstår og spørre deg eller en klassekamerat om hjelp.
- Be elevene sette ring rundt (eller evt. skrive opp eller rekke opp hånda for å spørre om) ord som er vanskelige å lese eller forstå, og snakk om dem etter behov.
- Be elevene prøve å lese setninger eller avsnitt de ikke forstår om igjen.

ETTER LESINGEN

- La elevene svare på leseforståelsesspørsmål, se nedenfor. La elevene formulere sine egne spørsmål. **Diskuter** spørsmål og svar i plenum. Mange av de åpne spørsmålene har ikke gitte svar, men er der for at elevene skal begynne å tenke og reflektere sammen i klassen. Disse spørsmålene kan føre til videre diskusjoner. Ved de spørsmålene som det passer ekstra bra å snakke sammen om og diskutere, er det **en rød tekstlinje**.
- La elevene oppsummere teksten. Snakk sammen om hvordan den begynte, hva som så skjedde, og hvordan den sluttet. Dette gjelder for hvert enkelt kapittel, men også for hele boka når dere har lest den ferdig.

BILDER

Lærerveiledningen inneholder også bildeoppgaver til noen av kapitlene i boka.

FORSLAG TIL LESEFORSTÅELSESPØRSMÅL

(i respektive kapitler)

DRAGEREIRET

- Hvilke to vesener er det som tar imot Musse og Helium når de kommer inn i Dragenes rike? (på linjene)
- Hvordan kommuniserer Det levende kartet med Musse og Helium? (på linjene)
- Hvis man ikke kan snakke, hvordan kan man da få frem det man vil si? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hvorfor kjenner Musse og Helium på motvilje når de kommer inn i Dragenes rike, enda så vakkert det er der? (mellom linjene)
- Hvordan tror du Sigge har klart å ta seg inn i Dragenes rike uten verken å ha sagt det magiske kodeordet eller å bli stoppet av de store vaktene? (mellom linjene)

Etter dette kapitlet passer det bra å gjøre en bildeoppgave på s. 35

SKYGGER I SKUMRINGEN

- Hvorfor er det så viktig for Musse og Helium å finne alle de fire elementene? (på linjene)
- Hvordan kjenner Musse og Helium seg når Sigge dukker opp? (på linjene)
Hvorfor kjenner de seg sånn, tror du? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hvorfor tror du Sigge begynner å sikle når han forstår hva vogna er lastet med? (mellom linjene)
- Hvordan har Sigge, Musse, Helium og Det levende kartet tenkt å ta seg inn i Dragenes reir?
- Hva pleier vi å kalle for de fire elementene i vår verden? (forbi linjene)

FAKTA OM DE FIRE ELEMENTENE

For lenge, lenge siden sa man at alt var oppbygget av fire elementer: jord, luft, ild og vann. De fire elementene er viktige for livet på jorda.

Jord – Jord er grunnen vi går på: jord, sand og steiner. Her får planter næring, og her lever dyrene.

Luft – Luft er det vi puster. Luft finnes overalt rundt oss og er viktig for at vi skal kunne leve.

Vann – Vann finnes i hav, innsjøer, regn og i kroppene våre. Det hjelper til å gi liv til alle planter, dyr og mennesker.

Ild – Ild er varme og lys. Den kan være farlig, men den kan også brukes for å lage mat og for å holde oss varme.

ORMEØYNENE

- Hvorfor blir Siggas pupiller større når det er mørkt? (på linjene)

FAKTA – HVORFOR SER KATTER GODT I MØRKET?

Katter kan se mye bedre i mørket enn mennesker. Det er som om de har små lamper i øynene. Når det er mørkt, samler øynene deres inn mer lys enn våre, så de kan se ting som vi knapt kan oppfatte. Katters øyne har også spesielle reflekterende lag, som hjelper dem å bruke det lille lyset som finnes.

- For Helium kjennes det som at hun får en klump i halsen når hun er redd eller lei seg. Har du også kjent det sånn noen gang? Fortell! (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hvorfor tror du Heliums puls øker når dragene har bundet fast henne, Musse, Det levende kartet og Sigge på slottsgården? (mellom linjene)
- Kan dronningdragen virkelig være Siggas mamma? Hva tror du? (forbi linjene)

FAKTA OM PULS

Heliums puls øker når hun er redd og lei seg. Puls er det samme som hjerteslag. Når man tar pulsen, regner man antall hjerteslag. Man kan kjenne hvordan hjertet slår ved å kjenne pulsen på halsen eller på håndleddet. Pulsen øker når man løper eller trener, men også når man blir redd, urolig eller forelsket.

- Kan du nå forstå hvordan Sigge klarte å ta seg inn i Dragenes rike uten verken å måtte si det magiske kodeordet eller bli stoppet av de store, fæle vaktene? (mellom linjene)

SJOKK!

- Hvorfor bestemmer dronningdragen at Helium, Musse, Det levende kartet og Sigge skal slippes fri? (mellom linjene)
- Sigge sier at han har kjent seg annerledes hele livet. Hvorfor har han det? (på linjene) **Diskuter sammen**
- Har du kjent deg annerledes noen gang? Vet du hvorfor du kjente det sånn? (forbi linjene) **Diskuter sammen**. (La de elevene som ikke vil svare slippe å delta i samtalen, ettersom dette kan være et følsomt tema for noen.)
- Sigge får tilbake minnene fra barndommen sin, men hva er grunnen til at han ikke har husket noe fra den perioden tidligere? (på linjene)
- Hvorfor hadde det vært bra for Sigge, Musse og Helium om de hadde fått vite at Sigge var en dragekatt for lenge siden? (mellom linjene)
- Hvor befinner det levende drageøyet seg nå? Hvordan har det havnet der? (på linjene)
- Hva har dragekattene tenkt til å gi til Musse og Helium for å få dem til å føle seg bedre igjen? (på linjene)

ET STERKT KJERRINGRÅD

- Hvorfor passer det så godt for Det levende kartet å hvile seg i et bibliotek? (på linjene)
- Dragoteka er dragotekar i dragenes bibliotek. Hva kalles de som jobber på biblioteket i menneskeverdenen? (forbi linjene)
- Hvordan kjenner Sigge seg når han får se maleriet som forestiller ham som en liten dragekattunge? Hvorfor kjenner han seg sånn, tror du? (på og mellom linjene)
- Hvordan kjenner Musse og Helium seg når Siggess mamma trøster Sigge? (mellom linjene)

Etter dette kapittelet passer det godt å gjøre en bildeoppgave på s. 35

BORRDORF'S ULTIMATUM

- Hva har Borrdorf tenkt til å gjøre hvis han får tak i alle de fire elementene? Og hvorfor vil ikke Musse, Helium og vennene deres at dette skal skje? (på og mellom linjene)
- Hva er planen til Musse og Helium hvis det blir de som lykkes i å få tak i alle de fire elementene? (på linjene)
- Svartklo beskrives som stor og skrekkinngytende, men han utstråler samtidig en ro. Hvordan kan det gå til? Vet du noen – dyr, menneske eller fiktiv figur – som kan kjennes skummel og truende, men likevel trygg? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hva betyr det at protektorkula blir helt svart? (på linjene)
- Hva vil Borrdorf ha i bytte mot at han slipper Musse og Heliums foreldre fri? (på linjene)

EN TRYGG STEMME

- Hva mener Gribbeline når hun sier til Sigge at «av og til tar livet oss med på reiser som ingen andre enn vi selv forstår» (mellom linjene) **Diskuter sammen**
- Hvorfor får Borrdorf ekstra kraft av å ha to elementer, en kraft som verken Musse eller Helium får, til tross for at de også har to av de fire elementene? (på linjene)
- Gribbeline mener at hvis Musse og Helium skal ha sjans til å vinne over Borrdorf, er det viktig at de tror på seg selv. Hvordan skal de tenke da, og hva skal de fokusere på? (på linjene)
- Kan du gi et eksempel på når det er ekstra viktig å tro på seg selv? Hvordan kan det påvirke at man lykkes med det man vil gjøre? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Tror du at Musse kommer til å finne den hvilende kraften sin gjennom å tro på seg selv? (mellom linjene) **Diskuter sammen**

DRAGEVINGE

- Når Musse og Helium skal fly av gårde med dragene kjenner de både på frykt og forventning. Hvordan kan man ha så ulike følelser samtidig? Kan du komme på en gang du har kjent det sånn? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hvordan kan Sigge forstå dragisk? (mellom linjene)
- Hva gjør Dragevinge for å fylle på med ny energi? (på linjene) Hva gjør du? Hvorfor er det så viktig at kroppen får energi? (forbi linjene)
- Skogen der Dragevinge skal fylle på med energi og spise dragefrukt heter «Den forbannede skogen». Musse tror det betyr at skogen er sint, men «forbannet» kan også ha en annen betydning. Hva menes det her? (på linjene)
- Hvorfor er Dragevinge så god til å finne veien? (mellom linjene)

FAKTA OM KOMPASS

Et kompass er en slags pekepinne som hjelper oss å finne veien. Den har en pil som alltid peker mot nord. Om du for eksempel vil finne veien til en venn, kan du bruke kompasset for å se hvilken vei du skal gå.

- Hvorfor liker ikke Musse det når Gulløye foreslår at han og Helium skal sitte i en sele på ryggen hennes? (mellom linjene)
- Hvorfor venter ikke Musse, Helium og Gulløye på Ta-Ta og Gribbeline skal komme med elementene? (på linjene)

Etter dette kapittelet passer det godt å gjøre en bildeoppgave på s. 35

DEN FORBANNENE SKOGEN

- Når Musse og Helium flyr med Dragevinge, kiler det i magen til Musse, som om han har en hel maurtue der inne. Kjenner du igjen den følelsen? Når opplever du at det kiler i magen? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Beskriv ved hjelp av tekst og bilde hvordan det ser ut i Den forbannede skogen. Hva skiller den fra en «vanlig» skog? (på og mellom linjene)
- Hvordan lukter det i Den forbannede skogen? (på linjene)
- Kan du komme på noe annet som lukter søtt? Fortell! (forbi linjene)
- Hvilke ord kan man bruke til å beskrive ulike lukter? (forbi linjene)
- Hvorfor tror Helium plutselig at Musse ikke er den ekte Musse? Hvordan sjekker han at han virkelig er det? (på linjene)
- Hvordan kan man se om noen er forhekset i Den forbannede skogen? (på linjene)

ØYE TIL ØYE

- Når Musse og Helium tror de ser et stjerneskudd, er det egentlig noe annet – hva da? (på linjene)
- Hva er det Musse egentlig gjør når han lukker øynene for alle de onde åndene som kommer flyvende mot dem på himmelen? Hvordan hjelper det ham? (mellom linjene)
- Hvordan beskriver forfatteren Camilla hvordan Borrdorf ser ut og hva slags egenskaper han har? Hva slags ord kan man bruke for å beskrive en som er slem? (på og forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hvorfor er Helium urolig for at Borrdorf skal finne Babelina i ryggsekken? (på linjene)
- Borrdorf truer Ta-Ta med noe fryktelig hvis hun ikke kommer med de to elementene. Hva kommer da til å skje med Musse, Helium og foreldrene deres? (mellom linjene)

DEN LEVENDE LABYRINTEN

- Hva er det som gjør Labyrinten til et sikkert fengsel som ingen kan rømme fra? (mellom linjene)
- Borrdorfs latter er «hul og gledesløs». Hvordan kan latter høres ulik ut? Kan du komme på andre typer latter? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hva bruker Musse og Helium for å kunne se i den mørke Labyrinten? (på linjene)
- Hvorfor holder ikke Musse og Helium fast ved planen sin om å stå stille ved inngangen til Labyrinten for å ikke gå seg vill? (mellom linjene)
- Musse har nesten gitt opp å komme seg ut av labyrinten, men så får han nytt mot – hvorfor det? (mellom linjene)
- Hvordan finner Musse sin magiske kraft? Hva slags kraft er det? (på og mellom linjene)
- Hva kjenner Musse og Helium når de endelig får treffe foreldrene sine? (mellom linjene)

FAKTA OM LABYRINTER

En labyrint er et stort, vanskelig spill der man må finne den riktige veien for å komme til midten eller til utgangen uten å sette seg fast.

Etter dette kapittelet passer det godt å dele ut kopieringsgrunnlag 2 til elevene og la dem finne rett vei i labyrinten.

EN VEI UT

- Musse, Helium og foreldrene deres gråter gledesårer når de endelig finner hverandre. Hva er gledesårer og hva skiller dem fra årer som kommer når man er lei seg? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hvordan går det an at pappaen til Musse og Helium har på seg kappen sin, den samme som han ga bort til Regulus? (på linjene)
- Hva mener Musse og Heliums mamma når hun sier at Borrdorf ikke er seg selv akkurat nå? (mellom linjene)
- Hva tror du er grunnen til at Musse og Heliums foreldre ikke har lyktes i å stoppe Borrdorf? (mellom linjene)
- Hvorfor blir ikke Musse og Helium bekymret selv om det er de onde duejegerne som skal komme med gullostene og flakongen? (på linjene)
- Hvem har Musse arvet evnen til å ta seg gjennom ulike materialer fra? (på linjene)
- Hva gjorde farfaren til Musse og Helium for å aktivere den magiske kraften sin? Hva gjør Musse? (på linjene)
- Tror du man kan få fram krefter inni seg gjennom å tro på seg selv? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Når Musse prøver å få labyrinten til å åpne seg, synes han det kjennes ut som tiden står stille. Hva menes med det? Hvordan kjenner man seg da? **Diskuter sammen**

KONFRONTASJON

- Hva tror Borrdorf at det er i de to kistene duejegerne kommer med? (mellom linjene)
- Hva er det egentlig i de to kistene? (på linjene)
- Hva skjer med Borrdorf når de to kistene blir åpnet og innbyggerne fra Splasjomania skyller over ham? (på linjene)
- Hvem befri musefamilien fra kraftfeltet som holder dem fast? (på linjene)
- Hvordan får Borrdorf tak i Musse, og hvorfor er det ingen som klarer å hjelpe ham? (på og mellom linjene)
- Dette kapitlet heter Konfrontasjonen, som betyr oppgjør og strid. Hvorfor har kapitlet dette navnet? (mellom linjene) **Diskuter sammen**

ILDRINGEN

- Hvordan blir Musse reddet ut av Borrdorfs gap? (på linjene)
- For å beseire Borrdorf og få tak i det levende drageøyet og universringen, samarbeider duejegerne, dragekattene, musene og vennene deres – *hvordan* samarbeider de? (på linjene)
- Hvorfor er det bra og viktig å samarbeide? (forbi linjene) **Diskuter sammen**
- Hvordan ble fortryllelsen brutt slik at duejegerne ble gode igjen? (på linjene)
- Hva tror du Det levende kartet forsøker å si? (mellom linjene)
- Hva kan det være for slags øredøvende drønn som høres fra himmelen? (mellom linjene)

ET MAGISK SKJOLD

- Hvilken farge har protektorkula når Helium tar den opp av ryggsekken? Hva betyr den fargen? (på og mellom linjene)
- Hvordan beskytter protektorkula mot Borrdorf og den onde kraften hans? (på linjene)
- Pappaen til Musse og Helium lykkes til slutt i å forstå hva Det levende kartet prøver å si – hva er det? (på linjene)
- Hvordan ser Borrdorf ut når han blir beseiret? Hvordan kjenner han seg? (på og mellom linjene)
- Hvorfor kaller Musse Borrdorf tilbake når han begynner å gå sin vei? (på linjene)
- Hva mener Helium når hun sier til Borrdorf at familien hans nok vil at han skal være lykkelig og fortsette livet sitt – for på den måten kommer de også til å leve videre gjennom ham? (mellom linjene) **Diskuter sammen**
- Hvordan bruker Musse den magiske kraften sin på Borrdorf? (på linjene)
- Hvordan og hvorfor forandrer Borrdorf seg? (på linjene)
- Tror du at den som er ond kan forandre seg og bli god? Hvordan kan det gå til?
Diskuter sammen

Etter dette kapittelet passer det godt å gjøre en bildeoppgave på s. 35

LYSENDE GRØNNE KULER

- Borrdorf føler ikke hat lenger, men tomhet. Hvorfor det, tror du? (mellom linjene)
- Hva menes med at Borrdorf får «en ny sjanse», og hvorfor får han det? (på og mellom linjene)
- Når synes du det kan være riktig å gi noen en ny sjanse? (forbi linjene)

Diskuter sammen

- Hvordan merker Musse, Helium og de andre at Det levende kartet har blitt friskt? (på linjene)
- Hvorfor må Det levende kartet gjemme de fire elementene og protektorkulene på nye hemmelige steder? (på linjene)
- Hvilken farge har protektorkulene nå, og hva betyr det? (på linjene)
- Hvordan tror du Trolle-Rotta skal ordne det så Camilla kan være med på festen, selv om hun er et menneske? (mellom linjene)

FEST HOS CAMILLA

- Hvordan kommer Musse, Helium og alle vennene deres seg hjem til Camilla? (på linjene)
- Hvordan har Musse og Helium lyktes i å holde Camilla borte fra skapet sitt i leiligheten hennes? (på linjene)
- Hvorfor blir Camilla så himmelfallen når hun åpner døren for Musse og Heliums venner? (på linjene)
- Helium holder en liten tale og takker alle på festen. Uten deres hjelp, ville hun og Musse aldri ha klart å redde universet. Musse legger til at «sammen er vi sterke». Hva mener han med det? (mellom linjene)
- Hvordan tror du eventyret ville ha sluttet hvis ikke Musse og Helium hadde hatt vennene sine til å hjelpe seg? (mellom linjene) **Diskuter sammen**
- Hva gjør Trolle-Rotta når Camillas nabo kikker inn i leiligheten og ser at Musse, Helium og vennene deres danser og fester? Hvorfor gjør han det? (på og mellom linjene)

EPILOG

- Hvorfor visker Trolle-Rotta ut Camillas hukommelse når festen er over? (på linjene)
- Hva skal Musse og Helium bruke Trolle-Rottas magiske stav til? (på linjene)
- Fortellingen om Musse og Helium slutter med at de tror at nå er galt fryd og gammen, men at «virkeligheten er sjelden slik man tror». Hva menes med det? (mellom linjene) **Diskuter sammen**
- Det står også at det lurte nye utfordringer og mysterier like om hjørnet. Hva tror du kommer til å skje? (forbi linjene) **Diskuter sammen**

ARBEID MED VERDIER

Bøkene om Musse og Helium passer utmerket som utgangspunkt for arbeid med verdier. Oppgaver og øvelser finner du i lærerveiledningene. Lærerveiledningene hjelper elevene med å trene opp vi-følelsen, gruppefølelsen, samarbeid, empati og trygghet, og styrker elevenes selvfølelse og selvtillit, samt er til hjelp mot utenforskap og mobbing. Tenk på at det viktige i samarbeidsøvelser ikke er hva den enkelte gjør eller sier, det er samarbeidet i gruppen som skal stå i fokus.

VANSKELIGE ORD OG UTTRYKK

Kapitler

DRAGEREIRET

Ord og uttrykk

Stive av skrekk, illsint, luftdrag, smal, som tatt rett ut av et eventyr, storslått, majestetisk, motvilje, opplagt, ignorere, definisjonen på, miste troen på, magefølelse, instinkt, på riktig vei

SKYGGER I SKUMRINGEN

Åpning, konsentrere oss om, koste hva det koste ville, frakte, distraheret, skremmende, handle

ORMEØYNENE

Holdt en lav profil, fikk med seg, pupiller, ideelt, inntrengerne, tenne på, tidsspørsmål, prøvd alt vi kunne, pulsen økte, ingen tvil om, seremonien, konstatere

SJOKK!

Elegant, kastet seg rundt halsen på, oppfattet, satt hukommelsen fri, slette, halsbrann, innehar, ute av stand til å bevege på seg, det har du mitt ord på, kjerringråd

ET STERKT KJERRINGRÅD

Baldakin, uten hell, sa hun oppjaget, alt vi har kjempet for er nå som blåst bort, forundring, kandelabre, rive øynene bort fra, tatt seg litt inn

BORRDORFS ULTIMATUM

Ultimatum, urovekkende, hul stemme, miniatyrversjon, gransket, brennende øyne, mot formodning, stumme av forskrekkelse, velklippede hekker, henført

EN TRYGG STEMME

I god behold, smettet inn, oppmuntring, gjøre alt vi kan

DRAGEVINGE

Vibrere, utføre looper, svimlende hastighet, begeistret, gransket, luftstrømmer, destinasjon, begi seg av gårde, forbruke, forbauset, kompass, bekreftet, tok sin tid, det har dere vårt ord på, sivet

DEN FORBANNENE SKOGEN	Glidefly, brutalt, falt hodestups, lufthull, skeptisk, fornærmet
ØYE TIL ØYE	Stjernestøv, stjerneskudd, eskorte, nærmet seg med stormskritt, gjensidig forståelse, pulserte, alternativer, bedyret dyrt og hellig
DEN LEVENDE LABYRINTEN	Illusjoner, spydig, bryskt, motløs, som på signal, forsiktig
EN VEI UT	Sporere, prøvelser, rustet seg til kamp, generasjon, utbryterkonge, gravde dypt inni seg, det tomme intet, som sagt, så gjort
KONFRONTASJON	Kraftfelt, bevitne, øke vreden ytterligere, formasjoner, forhekset, se et glimt av
ILDRINGEN	I periferien, oppdaget, oppbaking, på signal, raske i vendingen, æresrunde, med beundring i stemmen, til fulle, brennende blick, overtaket, uforståelig, ritualet, grunner, øredøvende drønn
ET MAGISK SKJOLD	Sfære, vibrerende, utallige, barriere, sakte, men sikkert, sjokkbølge, skjult, harmoni, gått opp i røyk, slukøret blick, en bølge av skam skylle over seg
LYSENDE GRØNNE KULER	Veiledning, vemodig, logistikken, storslått
FEST HOS CAMILLA	Bakgård, høres kjent ut, holdt på å sprekke av forventning, grunne, sett syner
EPILOG	Langt ut i de små timer, kveldsritual

BILLEDIGE UTTRYKK

I kapittelet Ormeøynene sier Helium til Musse at han skal holde ut og «ride av stormen». Med det mener hun at Musse skal forsøke å holde ut den vanskelige og utmattende utfordringen det er å ta seg til dragenes slott. Universets fire elementer inneholder flere av denne typen uttrykk, for eksempel:

Hjertet mitt er i ferd med å gå i tusen knas.

Der det er hjerterom, er det husrom.

Øyne store som tinntallerkener.

Arbeid med leseforståelse gjennom å bruke Kopieringsgrunnlag 1 og la elevene sette uttrykkene sammen med de riktige forklaringene.

BILDEOPPGAVER

DRAGEREIRET

Beskriv, ved hjelp av bildene på s. 14 og teksten på s. 15, hvordan det ser ut i dragenes reir. Tegn og mal deres egne bilder av dragereiret.

SJOKK!

Det viser seg at Sigge egentlig er en dragekatt – en blanding av drage og katt. La elevene finne på og tegne flere dyr som er en blanding av to ulike arter. Kanskje en hundeape eller en bjørnegeit? Og dere husker vel katteanda fra boka *En uventet vending?*

DRAGEVINGE

Lag deres egne drager!

1. Klipp ut en oval eller lang figur av farget papir eller kartong. Den blir kroppen til dragen.
2. Bruk silkepapir eller tøyestykker for å lage vinger. Klipp dem i ulike former og lim/teip dem fast på kroppen
3. Klipp ut et hode og en hale og fest dem med lim eller teip. Tegn et ansikt på hodet.
4. Klipp ut små bein og klør av papir eller bruk piperensere.
5. Pynt med glitter og/eller ekstra fjær.
6. Sett fast dragen på en blomsterpinne så den kan «fly».

ET MAGISK SKJOLD

Tegn og mal hvordan det ser ut når det lynet og en kjempestor lyseksplisjon fyller himmelen slik det blir beskrevet på side 195. La elevene få fantasere fritt!

HVA BETYR UTTRYKKENE?

Sett sammen riktig uttrykk med riktig forklaring

Ride av stormen

Å gjøre noe man ikke liker, men som er nødvendig

Hjertet mitt går i tusen knas

At det finnes plass til flere, at man kan dele på plassen

Der det er hjerterom, er det husrom

Å gjøre ting vanskeligere for noen andre

Kaste inn håndkledet

At man er veldig, veldig lei seg

Stikke kjepper i hullene

Å holde ut en vanskelig situasjon

Ta seg vann over hodet

Å gi opp og erkjenne at man har tapt

Bite i det sure eplet

Å ta på seg meir arbeid eller ansvar enn man er i stand til

Kopieringsgrunnlag 1

FINN RETT VEI I LABYRINTEN

